

Di himbêza

Bivz

Dareka ne gelek sitûr û pirta û tûvil hulî û belg wekî hêkan û lêv bi didanok e. Ji (10) mêtiran bilndtir dibe. Kufîlk kesk û rîşelokin û berî belgan derdikevin. Rihên wê axê qelew diken û erdî vediken û sist û xweş diken. Ev dare li Kurdistanê bi qetlazî li cihên ter û li ber lêvên avan şîn dibe. Darê wê bi kêr tiraşînê nahêt û ji ber ku yê sêvik e û bi tenê bo pejanan û sotinê baş e.

Kuwîzirk; Ezmangak

Jîngeh: Li erdê deşt û rastgehî û ber lêvên rêkan û heta bilindahîya (1800) mêtiran şîn dibe.

Nîşan: Gîy ayekê salane ye. (20 - 60) sentîmêtiran bejnê dike. Belg zivr û sertîj û bê bistîk û bi qurrîçkîn. Kufîlkên wî biçûk û korrkome wekî oy şîkan bi sergupkên taka vene. Rengê wan şînekî bi ser esmanî veye. Gîy ayekê hêj kufîlk nedayn anku serê biharê kelandî û zerkirî tê xwarin û bo dermanan jî li kare bi taybetî kufîlk û şîrava belgan û bistîk.

Qurt, kurt.

Kelwaş 95 -105 sentimêtran dirêj e.

Nişan: Balnideyekê goştxwere. Bara pitir gewrekî bi ser qehweyî veye. çeng pan û dirêjin. Kurî bavreş û kurt û çarkujike. Çav qehweyî ne. Nikil risasî ye. Pê reng xwelikî ne.

Jîngeh: Li nav çiyayan dije.

Zêdebûn: Hêlîna xwe li nav çiyayan, di zinar û rizdeyan re çê dike. Ya mê bara pitir hêkekê bi tinê dike, ew jî sipîyekê sade ye.

Xwarin: Xwarina wî bara pitir kelexên mirarin.

Fistîk

Kelewaş: Piçekê ji c urdî mez intir û bi qelaf etir û dirêjtir e.

Nişan: Ji binemala Kûjkî ye. Reng qehweyî û zerekî têkel e û serê wî sipî û qehw ayî û zerekî dirêjok û biçûke. Dest û pê kurtin. Girane bo rêv eçûnê. Derrê mirov nêzik dibe bêneka genî ji xwe ber dide.

Jîngeh:

Bi qetlazî li deştan û di kunên wekî yên curdan ve dije û hinek caran xw e nêzikî avahîyan jî dike.

Zêdebûn:

Gunêla wan serê biharê ye û ya mê nêzikî du heyvan aviz dimîne. Demê dizêt ji (3 - 5) têtjkan dibe.

Xwarin:

Goştxwer e û xwarina wî bara pitir goşê çûçkû mişk û curdan e.

Min nedizani!

- Gaplîng(zerafe) her du salan têtjkekê dike.
- Sivore her sal (2 - 5) têtjkan dike.
- Curd her salê duwazde caran dizêt û her carê ji (2 - 22) têtjkan dike.
- Têtjkê filî (22) heyvan dimîne di zikê makêde û yê hesp û mahînan (336) rojan, û yê keran (150 - 180) rojan, û yê hêştiran(315)rojan, û yê şêr û pilnigan (107) rojan, û yê seyan (64) rojan..